

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

**УДОСКОНАЛЕННЯ
ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2024**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2024. Вип. 27. 478 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 28.06.2024 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., к.т.н., доцент, в.о. керівника ННЗУП; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (31 травня 2024 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, неформальної освіти та її ролі в підготовці майбутніх фахівців, упровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної та економічної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 69600, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2024

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2024

ЗМІСТ

Кюрчев С.В. <i>Виклики дистанційного навчання в переміщених університетах</i>	7
Агеєва І.В., Ортіна Г.В., Нехай В.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Вплив цифровізації на трансформацію неформальної освіти в економічній сфері</i>	21
Арестенко Т.В., Кукіна Н.В., Шквиря Н.О. <i>Нові методи та технології навчання у ЗВО</i>	34
Аюбова Е.М., Ганчук М.М., Скиба В.П. <i>Використання веб-інструментів для дослідження біорізноманіття при викладанні екологічних дисциплін</i>	44
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Дистанційна освіта в умовах воєнного стану</i>	54
Вертегел В.Л. <i>Самостійна робота студентів в умовах дистанційного навчання»</i>	62
Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агеєва І.В. <i>Підходи до патріотичного виховання в освітньому процесі</i>	68
Герасько Т.В. <i>Формування світогляду фахівця-агронома за викладання навчальних дисциплін «Еколого-біологічне рослинництво» і «Органічне садівництво»</i>	74
Голуб Н.О. <i>Неформальна освіта: проблеми та перспективи</i>	80
Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В., Кюрчева Л.М. <i>Формування андрогенної компетентності державних службовців</i>	85
Дьоміна Н.А. <i>Сучасні особливості викладання вищої математики на інженерних спеціальностях</i>	91
Дяденчук А.Ф., Галько С.В. <i>Розвиток навичок моделювання та аналізу сонячних енергетичних систем за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення</i>	97
Єременко Д.В., Єременко Л.В. <i>Генеza та розвиток самонавчання у сучасній вищій освіті</i>	106
Єременко Л.В., Єременко Д.В. <i>Критерії педагогічної ефективності особистісно-орієнтованих технологій навчання</i>	113

Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М., Кравець О.В. <i>Застосування контекстного навчання при професійній підготовці магістрів</i>	123
Землянська А.В., Землянський А.М. <i>Актуальні технології трансляції гуманітарного знання</i>	129
Зімонова О.В. <i>Особливості роботи викладача щодо підвищення грамотності студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) у ЗВО</i>	140
Зімонова О.В., Шлєіна Л.І., Ісакова О.І. <i>Культура мовлення майбутнього фахівця в умовах місцевих говорів</i>	146
Зінов'єва О.Г. <i>Імітаційне моделювання в освітньому процесі підготовки IT-спеціалістів</i>	153
Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Зімонова О.В. <i>Сучасна освітня парадигма: філософський аспект</i>	159
Коваленко О.І. <i>Інститут кураторства як складова виховних технологій при формуванні особистості студента у закладах вищої освіти</i>	168
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Гулевський В.Б., Плахотник І.Г. <i>Підвищення якості знань при стимулюванні творчої активності здобувачів</i>	178
Колесніков М.О., Пащенко Ю.П. <i>Особливості вищої аграрної освіти в Нідерландах</i>	186
Колокольчикова І.В., Шокарев О.М. <i>Проблематика дистанційного навчання у світі та Україні</i>	199
Кравець О.В., Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М. <i>Застосування математичного апарату та інтерактивних технологій при прийнятті управлінських рішень</i>	206
Кравець О.О. <i>Використання цифрових інструментів при викладанні іноземних мов</i>	215
Кувачов В.П., Коноваленко А.С. <i>Підготовка практично орієнтованих творчих інженерів в умовах дистанційного навчання</i>	221
Кукіна Н.В., Кравець О.В., Горбова Н.А., Кюрчева Л.М., Єфіменко Л.М. <i>Цифрова трансформація: нові виклики та можливості для економічної освіти</i>	229

Кюрчева Л.М., Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В. <i>Удосконалення майстерності викладача вищої школи в дистанційному режимі</i>	235
Леонтьєва В.В., Кондрат'єва Н.О. <i>Концептуальні засади та комплексна стратегія інформатизації вищої освіти: шлях до конкурентоспроможних фахівців у системі глобального інформаційного простору</i>	241
Мірошниченко М.Ю., Чернова Г.В. <i>Сучасні технології захисту інформації: аналіз ефективності та перспективи розвитку</i>	255
Нестеров О.С., Абдуллаєв А.К., Кубрак С.І. <i>Тестування загальної фізичної підготовленості футболістів 15-17 років</i>	264
Нестеров О.С., Газаєв В.Н., Магула О.С. <i>Впровадження фітнес- технологій у загально-фізичну підготовку у футболі підготовчого періоду річного циклу</i>	271
Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агєєва І.В., Вороніна Ю.Є. <i>Основні акценти методики викладання дисциплін зовнішньоекономічного напрямку</i>	279
Ортіна Г.В., Нехай В.В., Агєєва І.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Формування методологічного підходу до відтворення інтелектуального капіталу</i>	287
Пашенко Ю.П., Колесніков М.О. <i>Використання інформаційно- комунікаційних технологій при викладанні хімії під час дистанційного навчання</i>	294
Плотніченко С.Р., Агєєва І.В., Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В. <i>Основи кейс-технології в освітньому процесі</i>	307
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Формування творчих здібностей здобувача-енергетика як суб'єкта виробничого процесу</i>	313
Попова І.О., Постол Ю.О., Петров В.М. <i>Компоненти професійно- педагогічної компетентності викладача ЗВО енергетичного спрямування</i>	324
Постол Ю.О., Гулевський В.Б., Попова І.О. <i>Про формування моделі навчання та підготовки фахівців з основ енергозбереження</i>	332
Сахно Л.А. <i>Штучний інтелект у закладах вищої освіти: проблеми та перспективи</i>	340

Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Переваги використання хмарних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти</i>	350
Супрун О.М., Симоненко С.В. <i>Стратегії відповідального застосування штучного інтелекту у вищій освіті</i>	358
Шаров С.В., Коломоєць Г.А. <i>Використання ІКТ для забезпечення рухової активності</i>	367
Шарова Т.М. <i>Систематизація даних за результатами інтелектуальних змагань засобами аналітично-інформаційної системи</i>	375
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Зауваги до вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням та основи академічного письма» здобувачами освіти технічних спеціальностей</i>	383
Шарова Т.М., Ломейко О.П., Шаров С.В. <i>Штучний інтелект в освіті: свідомий вибір</i>	390
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Зімонова О.В. <i>Роль академічної доброчесності у сучасній вищій освіті</i>	409
Шокарев О.М., Кукіна Н.В., Колокольчикова І.В. <i>Інструментарій дисципліни «Маркетинг та логістика» у фаховій підготовці здобувачів ОПП «Агроінженерія»</i>	415
Яцух В.О., Зоря М.В. <i>Використання соціальних мереж при отриманні вищої освіти в Україні</i>	423
Havrilenko Y., Antonova H., Tetervak I. <i>Effective forms of university cooperation</i>	435
Havrilenko Y., Antonova H., Chaplinskyi A. <i>Concept of development of ukrainian higher education in the field of cooperation with foreign countries</i>	442
Havrilenko Y., Matsulevych O., Antonova H. <i>Internationalization of higher education in ukraine. Preconditions, current state, challenges</i>	450
Kryvonos I. <i>Formation of Key Competences in Foreign Language Classes by Means of Artificial Intelligence Technologies</i>	457
Palianychka N., Verkholtantseva V., Fuchadzhy N., Chervotkina O. <i>Implementation of active and interactive learning methods in teaching the discipline «Technological equipment in the industry»</i>	464
Zinovieva O., Lubko D. <i>Analysis and prospects for the implementation of STEM education in the educational process of a higher school</i>	470

Єфіменко Л.М., к.н.держ.упр., доцент, **Горбова Н.А.**, к.п.н., доцент,
Кукіна Н.В., к.е.н., доцент, **Кюрчева Л.М.**, к.с.-г.н., доцент,
Кравець О.В., к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ЗАСТОСУВАННЯ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ

***Анотація.** У статті проаналізовано досвід впровадження контекстного навчання. Здобувачі здобувають у контекстному навчанні більш досконалу практику використання навчальної інформації як засобу регуляції власної діяльності під час залучення в діяльній позиції з самого початку навчання. Це забезпечує органічне входження фахівця у професію, значно скорочує період його предметної та соціальної адаптації на робочому місці. При кооперації замовника, університету і здобувача з'являється можливість підготувати фахівця, який буде задовольняти реалії сьогодення і майбутнього.*

***Ключові слова:** контекстне навчання, професійна компетентність, навчальна діяльність, проблемна професійна ситуація.*

Постановка проблеми. У сучасній освітній практиці, будь то формальна освіта, професійно-технічне навчання, цифрові навчальні платформи чи інше, стратегія «одного виміру для всіх» виявилася недостатньою. Навіть здобувачі, які мають однакову навчальну мету, все одно походять з різного середовища, сприймають різні методи навчання та навчаються різними способами. Персоналізація досвіду навчання для окремих осіб або груп здобувачів необхідна для забезпечення кращих результатів навчання, більшого залучення та задоволення і зобов'язання вчитися протягом усього життя. Персоналізація навчального досвіду приймає різні форми, які включають, але не обмежуються, вибір навчальних матеріалів для окремих здобувачів, порядок кроків на шляху навчання до мети навчання, умови навчання, такі як час і тривалість, а

також засоби навчання, такі як використання певних цифрових інструментів або доступ до різних типів навчальних матеріалів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми, свідчить про необхідність детального розгляду аспектів застосування контекстного навчання у зв'язку з його продуктивністю, підвищення якості у професійній підготовці магістрів. Принципи контекстного навчання розглянуто у працях І. Белова, А. Вербицького, О. Ларіонової, М. Нечаєва.

Метою статті є виявити стан проблеми застосування контекстного навчання у професійній підготовці магістрів.

Викладення основного матеріалу. Контекстне навчання – це модель, яка ґрунтується на навчанні через розуміння. Навчання через розуміння здійснюється шляхом постійного й неодноразового розширення усвідомлення та сприйняття реальності здобувача, щоб побудувати сенс через поступову ітераційну модель, яка включає мотивацію, минулий досвід, активне дослідження, практичне експериментування, повторення, аналіз та дискусію.

Метод контекстного навчання робить викладання дисциплін значущим для здобувачів і сприяє подоланню недоліків у навчанні. Крім того, ця модель показує здобувачам, як використовувати на практиці навички, отримані в ході навчання, і заохочує здобувачів до участі в аудиторії. Контекстне навчання змінює ролі здобувачів та викладачів, ставлячи діяльність здобувачів у центр навчального процесу.

У широкому розумінні контекстний метод навчання визначається як використання концепцій і навичок процесу, які мають відношення до здобувачів у контексті реального життя. Початок, вбудовування та зв'язування навчального змісту з цікавою історією є відмінним способом зв'язати її з контекстом реального життя. Особливою формою цього є залучення до навчального процесу статей із газет. Газетні статті варто використовувати в навчанні, оскільки, з одного боку, вони створюють контекст реального життя, а з іншого, журналісти є фахівцями для написання цікавих і гарних історій.

Навчальні підходи до наукових понять сприяють негативному сприйняттю здобувачами дисциплін. Крім того, при викладанні для магістрів недостатньо просто дослівно подавати факти, цифри, теорії, закони та інші ідеї без представлення зображення чи застосування в

реальних ситуаціях. викладачі повинні інтегрувати нову педагогіку навчання через різні практичні дії, пов'язані з досвідом здобувачів для того, щоб здобувачі не вважали деякі наукові поняття, надто абстрактними та математичними.

Вивчення багатьох дисциплін є важким завданням для більшості здобувачів. Абстрактний характер науки ускладнює вивчення наукових понять. Крім того, акцент на теорії та відсутність контексту, тобто неспроможність пов'язати науку з повсякденним життям і суспільством, робить викладання непопулярним і важким для розуміння. Для покращення цієї ситуації можна виділити основні цілі наукової освіти, які полягають у розвитку наукової грамотності здобувачів та їхніх навичок мислення вищого рівня, навичок освіти впродовж життя та спілкування. Наукова грамотність включає знання, розуміння та навички, які молоді люди повинні розвивати, щоб мислити та діяти належним чином у наукових питаннях, які можуть вплинути на їх життя та життя інших членів місцевих, національних та глобальних громад. Однак на даний момент найпоширенішою практикою викладання є класичне лекційне навчання. Ця модель характеризується передачею готових знань, де здобувачі є пасивним фактором власного розвитку.

Останнім часом розробляються різні варіанти інтенсивного навчання та моделі, засновані на теорії поетапного формування мисленнєвих професійних дій на: інтенсивному використанні резервних можливостей особистості, адаптивному, комунікативному та проблемному підходах. Тому основним характеристикам нової освітньої парадигми більше відповідає контекстне навчання. Завдяки йому студент усвідомлює те, що було? (зразки теорії і практики, що є? (пізнавальна діяльність, яку він виконує) та те, що буде? (ситуації професійної діяльності, яка моделюються).

Порівняння традиційної та контекстної моделі навчання наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняння традиційної моделі навчання із контекстною моделлю навчання

	Традиційна модель навчання	Контекстна модель навчання
Мета	Передача фактичної інформації	Пошук, розробка та застосування знань відповідно до сучасних реалій
Організація	Аудиторія ізольована від сучасних реалій, викладачі та здобувачі працюють відокремлено	Аудиторія пов'язана із громадою та робочим місцем
Роль викладача	Передавач знань	Фасилітатор, координатор або обізнаний гід із пошуку, розвитку та застосування знань
Роль здобувача	Пасивний одержувач знань	Приймає активну участь у власному навчанні; структурує навчальні факти та інформацію за допомогою фактичної практичної діяльності
Зміст	Дисципліни призначені усної, математичної, логічної передачі	Програма розроблена для багатofакторної передачі
Методи	Лекції: питання, відповіді; мало уваги до дисперсії в стилях навчання	Дослідження; контекстне навчання та прикладні методи
Оцінювання результатів	Тестування, усні іспити або заліки	Оцінка навчання на основі продуктивності та вирішення проблем.

Використання контекстного методу навчання дозволяє підвищити результативність здобувачів на атестації. Викладачам можна рекомендувати зважати на різноманіття учнів і використовувати метод

контекстного навчання для викладання наукових понять, а також забезпечувати здобувачів контекстними видами діяльності, щоб значно покращити навчання здобувачів для набуття цільових компетенцій більш змістовним способом. Також викладання за допомогою контекстного методу дозволить здобувачам навчатися через фактичний практичний досвід, а не лише через його теоретичні частини. Таким чином, актуальність цього питання полягає в тому, що з ускладненням завдань, що стоять перед магістрами в сучасних умовах виникає необхідність виявлення тих освітніх технологій, застосування яких у навчальному процесі дасть можливість перейти до підготовки на якісно новий рівень, що відповідає вимогам часу. У процесі навчання необхідно з'єднати теорію з практикою так, щоб університети покидали випускники, готові до розв'язання будь-яких професійних завдань. Побудова моделі процесу підготовки магістрів на базі технології контекстного навчання дозволяє максимально наблизити зміст і процес навчальної діяльності здобувачів до їх майбутньої професії. Отже, створення відповідних педагогічних умов динамічного руху діяльності здобувача від навчальної до професійної з відповідною зміною потреб, мотивів, цілей, дій (вчинків), засобів, предметів та результатів щодо застосування контекстного навчання у процесі професійної підготовки магістрів має значний потенціал у підвищенні якості їх підготовки.

Література

1. Vasay M.M., Herrera A.S. Context-Based Learning in Teaching Senior High School: Basis for Science Instructional Material Development. *Asia Pacific Journal of Education, Arts and Sciences*. 2020. Vol. 7(1). P. 360–382.
2. Prins J. et.al. An Activity-Based Instructional Framework for Transforming Authentic, Modelling Practices into Meaningful Context for Learning in Science Education. *Science Education*. 2016. №100 (6). P. 1092–1123.
3. Запухляк І.Б. Сучасні інноваційні стратегії навчання. Круглий стіл: інноваційні методи викладання у вищій школі: обмін досвідом та кращі практики / за ред. д.е.н., професора Полянської А.С. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. С. 8.

Yefimenko L., Horbova N., Kukina N., Kiurcheva L., Kravets O.
Context-Based Learning application in Masters professional training

Summary. *The article analyzes the experience of implementing Context-Based Learning. Learners acquire in Context-Based Learning a more perfect practice of using educational information as a means of regulating their own activity during involvement in an active position from the very beginning of learning. This ensures the organic entry of a specialist into the profession, significantly shortens the period of his subject and social adaptation at the workplace. With the cooperation of the customer, the university and the acquirer, there is an opportunity to train a specialist who will satisfy the realities of today and the future.*

Keywords: *Context-Based Learning, professional competence, educational activity, problematic professional situation.*

Для нотаток

